

HZN

glasilo

Broj 7/2023

Službeno glasilo Hrvatskoga zavoda za norme

18 godina

HZN

Hrvatski zavod za norme
Croatian Standards Institute

HZN e-glasilo

Službeno glasilo Hrvatskog zavoda za norme sa stalnim dodatkom
Oglasnik za normativne dokumente

Godište: 15. 2023.

ISSN 1847-4217

URL: <http://www.hzn.hr>

Izdavač: Hrvatski zavod za norme
MB: 1957406
OIB: 76844168802
Sjedište: Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb
Telefon: 01/610 60 95
Telefax: 01/610 93 21

Glavni urednik: Igor Božičević, ravnatelj HZN-a

Pomoćnik glavnog urednika: Sandra Knežević

Tehnički urednik: Sandra Knežević

Uredništvo: Ana Marija Boljanović, Ivo Andreis, Marina Babić, Melanija Grubić Sutara, Tatjana Majić

Lektura: Ivana Canosa

Grafička priprema: Sandra Knežević

Izlazi: mjesečno

Datum objave: 2023-07-31

Opremu tekstova obavlja uredništvo. Za sadržaj poimence potpisanih priloga odgovorni su njihovi autori. Oni ne iskazuju obvezno stav Hrvatskoga zavoda za norme. Objavljeni prilozi u službenom glasilu Hrvatskog zavoda za norme autorski su zaštićeni. Iznimka su sadržaj, novosti iz HZN, novosti iz europskih i međunarodnih normiranih tijela i s normizacijom povezane aktivnosti koji se mogu objavljivati u drugim stručnim časopisima uz obveznu naznaku izvora i dostavljanje časopisa u kojemu su objavljeni tako preuzeti prilozi. Za priloge iz rubrike Normizacija i Tehničko zakonodavstvo potrebno je zatražiti pisano odobrenje za njihovo objavljivanje od autora i od Hrvatskoga zavoda za norme.

Sadržaj 7/2023

Proslov	4
Novosti iz HZN-a	
• Hrvatski zavod za norme proslavio punoljetnost	5
HZN u medijima	
• Radijski intervju ravnatelja HZN-a za Radio Sljeme	11
• ISS čestitao HZN-u punoljetnost objavom na LinkedIn-u	11
• U časopisu EGE objavljen članak <i>Hrvatski zavod za norme postao 'punoljetan'</i>	12
• CEN i CENELEC na mrežnoj stranici objavili članak o proslavi punoljetnosti HZN-a	13
Novosti iz HZN/TO-a	
• Članovi Hrvatskog zavoda za norme	14
• Odluke Upravnog vijeća vezane za članstvo u HZN-u	15
Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija	
ISO	
• Godišnja skupština ISO-a 2023.	16
• Trendovi u normama	18
• Godišnji izvještaj ISO-a	20
IEC	
• IEC može pomoći u postizanju znatnog ublažavanja klimatskih promjena	21
CEN i CENELEC	
• Otkrijte novi u potpunosti digitalni godišnji izvještaj CEN-a i CENELEC-a za 2022. godinu!	22
• Odgovor CEN-a i CENELEC-a na prijedlog europskog akta o kritičnim sirovinama	23
• CEN i CENELEC pozdravljaju španjolsko predsjedništvo i njegove ambicije u izgradnji Europe bliže građanima	24
• Riccardo Lama izabran za predsjednika CENELEC-a	25
ETSI	
• KPI-jevi za održivu infrastrukturu IKT-a	26

Naslovnica: Vizual povodom 18 godina rada HZN-a

HZN Oglasnik za normativne dokumente (A1-A53)

ISSN 1847-4217

Poštovani čitatelji!

Pred vama je sedmi broj službenoga glasila Hrvatskog zavoda za norme u 2023. godini.

Uz prigodnu svečanost u hotelu International 3. srpnja 2023. godine Hrvatski zavod za norme obilježio je 18. godišnjicu samostalnog rada. Uz hrvatske dužnosnike i stručnjake te djelatnike HZN-a na svečanosti su sudjelovali i okupljenima se obratili i inozemni gosti iz europskih i međunarodnih normizacijskih organizacija: Gabriela Ehrlich, direktorica komunikacija u IEC-u, Sergio Mujica, glavni tajnik ISO-a (videoporukom), Andreea Gulacsi, direktorica politike i partnerstva u CEN-u i CENELEC-u te Ultan Mulligan, direktor za usluge u ETSI-ju. Izlaganja su održali i hrvatski stručnjaci za normizaciju: Igor Župančić, predsjednik Stručnoga vijeća HZN-a i Marino Kelava, tajnik međunarodnog pododbora IEC/SC 31J iz tvrtke Fiditas. Predsjednik tehničkog odbora HZN/TO 548, *Konstruktivski Eurokodovi* u području graditeljstva, prof. dr. Damir Varevac predstavio je novu generaciju Eurokodova i njihov povijesni razvoj.

U rubrici HZN u medijima izdvojili smo objave iz inozemnih i domaćih medija koji su dio svoga medijskoga prostora posvetili obilježavanju punoljetnosti Hrvatskoga zavoda za norme.

Kao i u svakom broju, u rubrici Novosti iz HZN/TO-a nalazi se tablica u kojoj je dan brojčani prikaz članstva u Hrvatskom zavodu za norme.

U rubrici Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija donosimo zanimljivosti iz rada ISO-a, IEC-a, CEN-a, CENELEC-a i ETSI-ja.

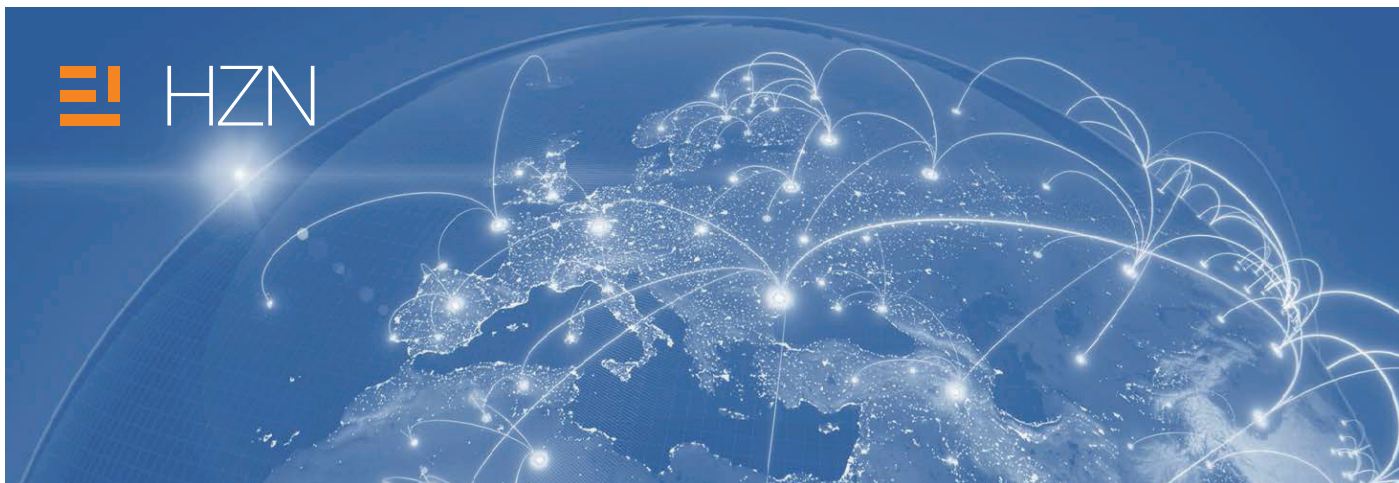
Iz ISO-a donosimo prilog o novim izdanjima norma te najavu Godišnje skupštine ISO-a 2023. koja se održava od 18. do 22. rujna u Brisbaneu u Australiji.

Iz IEC-a donosimo prilog o tome kako norme i normizacija mogu pomoći u postizanju znatnog ublažavanja klimatskih promjena.

CEN i CENELEC objavili su novi, u potpunosti digitalni godišnji izvještaj za 2022. godinu! Tu je i prilog o dokumentu CEN-a i CENELEC-a kojim izražavaju svoje stajalište o prijedlogu europskog akta o kritičnim sirovinama.

ETSI-jev odbor ATTM (pristup (*access*), terminalna oprema, prijenos (*transmission*), multipleksiranje) prihvatio je skup normi za telekomunikacijske operatere (niz ES 205 200) i za primjenu na razini Europe (niz EN 305 200), kojima se definiraju globalni ključni pokazatelji uspješnosti (KPI-jevi) i upute za korisnike (niz TS 105 200). Više o tome pročitajte u prijevodu članka "KPIs for Sustainable ICT Infrastructures" preuzetoga iz ETSI-jeva časopisa *Enjoy!* (Edition April 2023 (PDF)).

Ugodno čitanje!

Hrvatski zavod za norme proslavio punoljetnost

Hrvatski zavod za norme (HZN) obilježio je 18. godišnjicu samostalnog rada svečanošću u prepunoj dvorani Hotela International u Zagrebu, u kojoj su sudjelovali djelatnici HZN-a, domaći i inozemni stručnjaci, hrvatski dužnosnici, gosti iz

europskih i međunarodnih normizacijskih organizacija iz Bruxellesa, Sophie Antipolisa, Nice, Ženeve i Osijeka. Događaj je moderirala Mirjana Fijolić, voditeljica Odsjeka za međunarodnu suradnju i odnose s javnošću u Hrvatskom zavodu za norme.

Kao neovisna i neprofitna javna ustanova izvan sustava državne uprave HZN je započeo s radom 1. srpnja 2005. godine, a do tada se normizacijska djelatnost u Republici Hrvatskoj odvijala u sklopu Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo. Proslava obljetnice rada HZN-a povezana je s dvama značajnim događajima: 10. obljetnicom pristupanja Republike Hrvatske kao 28. članice Europskoj uniji (1. srpnja 2013. godine) i 30. obljetnice jedinstvenoga europskog tržišta.

Ravnatelj HZN-a, Igor Božičević dao je pregled 18-godišnjeg rada HZN-a i najavio buduće aktivnosti.

Izdvojio bih neke od aktivnosti koje očekuju HZN u narednom razdoblju - rad na novoj generaciji Eurokodova, koji uključuje njihovo prihvaćanje i prevođenje, prilagodbu repozitorija malim korisnicima, jačanje suradnje s tijelima državne uprave, posebno u području harmoniziranog zakonodavstva, revizija pravnih akata HZN-a itd. Povećanje vidljivosti jedna je od aktivnosti na kojima HZN intenzivno radi u zadnje vrijeme, cilj nam je biti stručna podrška i platforma svima koji mogu doprinijeti procesima normizacije, ali i onima kojima su norme potrebne kako bi svoje proizvode i inovacije brže stavljali na regionalno, ali i globalno tržište“, rekao je ravnatelj Božičević.

Dodao je da se HZN-ovim repozitorijem norma od 2023. godine služi i nekoliko vrlo značajnih, novih pretplatnika kao što su Sveučilišni računski centar (Srce), Rimac Technology d.o.o., Građevinski fakultet u Osijeku i Građevinski fakultet u Zagrebu. Višegodišnji su pretplatnici strukovne komore - Hrvatska komora inženjera građevinarstva, Hrvatska komora inženjera strojarstva, Hrvatska komora arhitekata i Hrvatska komora inženjera elektrotehnike.

Okupljenima se obratio predsjednik Upravnog vijeća HZN-a, gospodin Hrvoje Bujanović, ujedno i državni tajnik u Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja.

Direktorica komunikacija u Međunarodnom elektrotehničkom povjerenstvu (IEC), gospođa Gabriela Erlich izjavila je:

Imamo mnogo zajedničkih izazova. Moramo usvojiti nove načine rada, naprimjer poboljšanje razvoja internetskih norma i razvoj norma za digitalni svijet. Moramo biti spretniji uz poštovanje konsenzusa i osiguravanje kvalitete našeg rada. Od naših članova, uključujući HZN, očekujemo da uključe sve nacionalne dionike i potaknu aktivno sudjelovanje kako bi se osiguralo da su sve nacionalne potrebe uzete u obzir i da norme budu najrelevantnije moguće. Moramo uključiti sljedeću generaciju stručnjaka i potičemo HZN da šalje mlade osobe kako bi sudjele u IEC-ovu programu Young Professionals Programme. Mnogi od sudionika motivirani su da ostanu aktivno uključeni u rad na normizaciji i ocjeni sukladnosti.”

Glavni tajnik Međunarodne organizacije za normizaciju (ISO), gospodin Sergio Mujica obratio se videoporukom:

HZN je u proteklom razdoblju određivanjem prioriteta, promicanjem normizacije i sudjelovanjem u normizaciji imao ključnu ulogu u ubrzanju rasta i razvoja na dobrobit stanovnika Hrvatske. Osim što odajemo priznanje važnom događaju, slavimo i doprinos normi i rada HZN-a poboljšanju života stanovnika Hrvatske. Države diljem svijeta bave se gorućim problemima važnima za budućnost i UN-ovim ciljevima održivoga razvoja, u čemu HZN može biti uzor. Aktivnim sudjelovanjem u normizacijskim aktivnostima HZN nastavlja stavljati norme u središte budućeg rasta i razvoja Hrvatske. U ime čitave obitelji ISO-a čestitam 18. godišnjicu rada na normama s ciljem da život bude lakši, sigurniji i bolji.”

18

godina

HZN

Hrvatski zavod za norme
Croatian Standards Institute

Direktorica politike i partnerstva u Europskom odboru za normizaciju (CEN) i Europskom odboru za elektrotehničku normizaciju, gospođa Andreea Gulacsi održala je izlaganje o Strategiji europske normizacije i Strategiji CEN-a i CENELEC-a do 2030. godine. Nakon izlaganja dodijelila je plaketu s posebnom posvetom povodom 18 godina rada HZN-a ravnatelju Hrvatskog zavoda za norme Igoru Božičeviću.

Gospođa Andreea Gulacsi istaknula je da su CEN i CENELEC predani marljivoj suradnji s Europskom komisijom kako bi europski normizacijski sustav bio prikladan za budućnost i sposoban podržati europske zelene i digitalne tranzicije te dugoročnu otpornost. Naglasila je važnost nacionalnih normizacijskih tijela te čestitala HZN-u na dosadašnjem doprinosu europskoj normizaciji s nadom u nastavak zajedničkog rada na dobrobit svih građana i tvrtki u Hrvatskoj i Europi.

Direktor za usluge u Europskom institutu za telekomunikacijske norme (ETSI), gospodin Ultan Mulligan govorio je o suradnji ETSI-ja i nacionalnih normizacijskih tijela te o izmjenama Uredbe (EU) br. 1025/2012 o europskoj normizaciji. U ime ETSI-ja čestitao je HZN-u na 18 godina predstavljanja Republike Hrvatske u europskoj i međunarodnoj normizaciji te istaknuo da se raduje nastavku suradnje s HZN-om kao nacionalnim normizacijskim tijelom u Europskoj uniji.

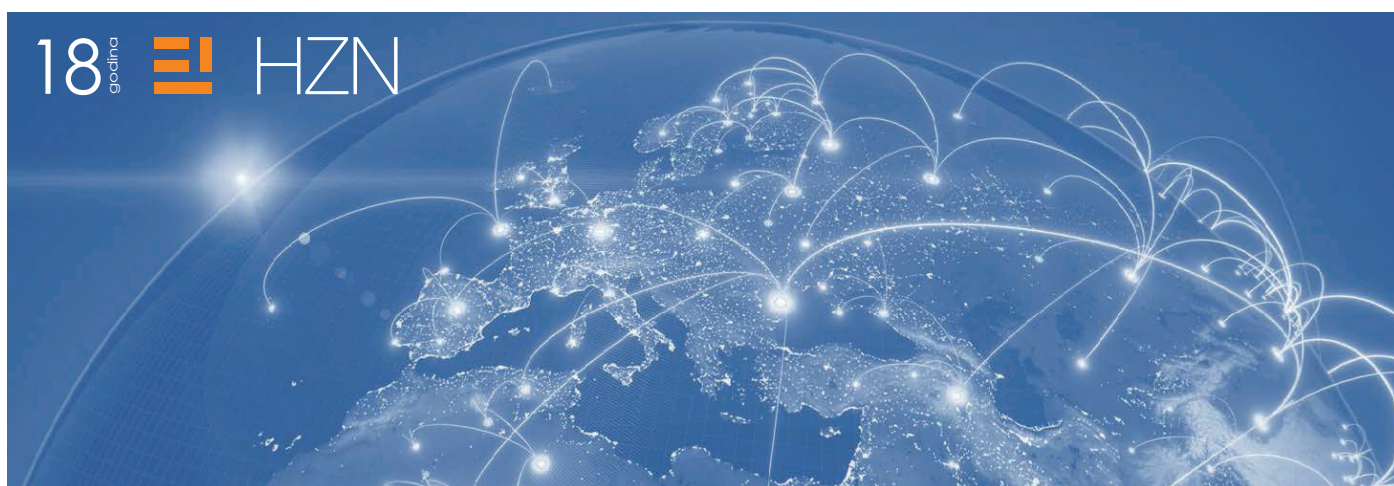
Izlaganja su održali i hrvatski stručnjaci za normizaciju: Igor Župančić, predsjednik Stručnoga vijeća HZN-a i Marino Kelava, tajnik međunarodnog pododbora IEC/SC 31J iz tvrtke Fiditas.

Predsjednik tehničkog odbora HZN/TO 548, *Konstruktivski Eurokodovi u području graditeljstva*, prof. dr. Damir Varevac predstavio je novu generaciju Eurokodova i njihov povijesni razvoj.

Svaka konstrukcija mora ispuniti određene osnovne zahtjeve, propisane zakonskim aktima i normama. Jedan je od osnovnih zahtjeva mehanička otpornost i stabilnost, a također i uporabljivost. Neispunjavanje ovih zahtjeva dovodi do velikih materijalnih šteta, a potencijalno i ozljeda te gubitka ljudskih života. Stoga je cjelovit sustav norma neophodan za sigurnost i pouzdanost objekata koje gradimo. Šira javnost toga je postala svjesna nakon nedavnih potresa u Republici Hrvatskoj kada su oštećeni brojni objekti, ali treba znati da je potres, kao izvanredno djelovanje, samo jedno od brojnih opterećenja koje mogu ugroziti građevinu. Ne treba zaboraviti da Eurokodovi nisu samo pravila i postupci projektiranja, već jednako obuhvaćaju norme za materijale, proizvode, načine ispitivanja, standarde izvođenja i tehničkih dopuštenja. Zahvaljujući Eurokodovima, naše su konstrukcije ekonomičnije, sigurnije i pouzdanije, a projektanti i izvođači imaju pristup tržištu od 450 milijuna stanovnika”, istaknuo je profesor Varevac.

U temeljne djelatnosti HZN-a kao nacionalnoga normirnog tijela u Republici Hrvatskoj ubraja se ostvarivanje ciljeva normizacije, a to su:

- povišenje razine sigurnosti proizvoda i procesa
- očuvanje zdravlja i života ljudi te zaštita okoliša
- promicanje kvalitete proizvoda, procesa i usluga
- osiguranje svrsishodne uporabe rada, materijala i energije
- poboljšanje proizvodne učinkovitosti

- ograničavanje raznolikosti i osiguranje spojivosti i zamjenjivosti
- uklanjanje tehničkih zapreka u međunarodnoj trgovini.

Danas je HZN član svih važnih međunarodnih i europskih organizacija za normizaciju: ISO-a, IEC-a CEN-a, CENELEC-a i ETSI-ja, a obavlja i poslove informativne središnjice za Sporazum o tehničkim zaprekama u trgovini (TBT) Svjetske trgovinske organizacije (WTO).

18 godina HZN

Hrvatski zavod za norme
Croatian Standards Institute

Pratite nas na: www.hzn.hr // [HRN4You](#) - Repozitorij hrvatskih norma repozitorij.hzn.hr // [LinkedIn Hrvatski zavod za norme](#)

Autorica: **Mirjana Fijolić**
Suradnja na izradi članka: **Ana Marija Boljanović**
Foto: **Karla Goleš i Boris Opašić**
Lektura: **Ivana Canosa**
Prijevod: **Tatjana Majić**

Radijski intervju ravnatelja HZN-a za Radio Sljeme

Intervju i jutarnji razgovori o normama voditeljice, novinarke i urednice Radio Sljemena Ivane Radaljac Krušlin s ravnateljem Hrvatski zavod za norme, Igorom Božičevićem povodom obilježavanja 18 godina rada HZN-a.

ISS čestitao HZN-u punoljetnost objavom na LinkedIn-u

Institut za standardizaciju Srbije na svom je LinkedIn profilu objavio čestitku povodom 18 godina rada Hrvatskoga zavoda za norme.

 Institut za standardizaciju Srbije (Institute for Stand...
1,612 followers
2w • Edited •

[+ Follow](#)

Nacionalna tela za standardizaciju međusobno sarađuju, jer primena istih standarda znači stvaranje boljeg sveta. To je značajno na globalnom nivou, ali i za zemlje u regionu, koje imaju mnogo sličnosti. Danas HZN, Hrvatski zavod za norme slavi punoletstvo rada kao javna ustanova i tim povodom ISS kolegama iz Hrvatske upućuje iskrene čestitke!

**Institut za standardizaciju Srbije čestita
18. godišnjicu rada Hrvatskom zavodu za norme**

  INSTITUT ZA STANDARDIZACIJU SRBIJE

U časopisu EGE objavljen članak

Hrvatski zavod za norme postao ‘punoljetan’

U novom broju stručnog časopisa **EGE** br. 3/2023 u izdanju ENERGETIKA MARKETING-a objavljen je članak *Hrvatski zavod za norme postao ‘punoljetan’*.

Stručni časopis EGE (energetika, gospodarstvo, ekologija i etika) izlazi od 1993. i do kraja 2022. godine ukupno je objavljeno 146 brojeva.

Čitatelji časopisa su svi oni kojima su teme iz spomenutih područja nezaobilazne u svakodnevnom radu, a prije svega stručnjaci iz područja energetike, djelatnici visokoškolskih i znanstvenih ustanova i državnih tijela, projektanti, serviseri, instalateri i izvođači energetske, termotehničke, procesne i plinske opreme, instalacija i postrojenja, trgovci opremom te svi drugi koje te teme na bilo koji način zanimaju.

Ove godine slavimo **30.** rođendan!

Teme koje časopis obrađuje uglavnom pokrivaju sljedeća stručna područja:

- energetiku, toplinarstvo i gospodarenje energijom (elektrane, toplane, energetska postrojenja, nuklearnu energetiku, elektroenergetske sustave, energetska učinkovitost, uštede na energiji te mogućnosti realizacije i provedbe takvih projekata)
- gospodarstvo vezano uz energetiku i tehniku općenito (cijene energenata, energetske strategije i sl)
- tehniku, sustave, instalacije i opremu grijanja i pripreme potrošne tople vode, klimatizacije, ventilacije i hlađenja
- plin i plinsku tehniku, sustave, instalacije i opremu te dimnjačarstvo
- obnovljive izvore energije, povlaštene proizvođače električne energije
- ekologiju i zaštitu okoliša
- elektrotehniku i rasvjetu
- elektromobilnost
- projektiranje, rukovanje, održavanje, istraživanje i inženjering
- regulaciju, upravljanje, mjerenje i primjenu računala
- zgradarstvo i toplinske izolacije
- propise, normizaciju, obrazovanje i stručno usavršavanje, stručne skupove i sajmove
- inženjersku i poslovnu etiku.

CEN i CENELEC na mrežnoj stranici objavili članak o proslavi punoljetnosti HZN-a

Na CEN-CENELEC-ovoj mrežnoj stranici objavljen je članak *HZN marked its "coming of age"*. Članak je pripremljen kao prijevod članka "Hrvatski zavod za norme proslavio punoljetnost" objavljenog na HZN-ovoj mrežnoj stranici.

POSTED: 2023-07-01

HZN marked its "coming of age"

Newsletter

CEN-CENELEC

On 1 July, the Croatian Standards Institute (HZN) marked its 18th anniversary. The ceremony, held at the crowded hall of Hotel International in Zagreb, was attended by HZN employees, Croatian experts and officials and representatives of European and international standardization organizations. The event was hosted by Mirjana Fijolić, Head of HZN's PR Department.

HZN was established as an independent non-profit public institution on 1 July 2005, after the reorganisation of the State Office for Standardization and Metrology. Furthermore, HZN's anniversary celebration is linked to two significant events: the 10th anniversary of Croatia's accession to the European Union as its 28th member (1 July 2013) and the 30th anniversary of the Single Market.

Welcoming his guests, HZN's Director-General Igor Božičević gave an overview of HZN's past, as well as its future activities, such as the adoption and translation of the new generation of Eurocodes, adapting the Repository of Croatian Standards to SMEs, strengthening cooperation with state administration bodies, especially in the field of harmonised legislation, and the revision of HZN bylaws. "Increasing visibility is one of the activities on which HZN has been working intensively. Our goal is to provide professional support and a platform for all those who can contribute to standardization processes, but also those who need standards to place their products and innovations on the regional and global markets more quickly", he said.

He added that since this year HZN's Repository has new, significant subscribers, such as the University Computing Centre (SRCE), Rimac technology d.o.o., the Faculty of Civil Engineering and Architecture in Osijek and the Faculty of Civil Engineering in Zagreb. Other subscribers include professional chambers, such as the Croatian Chamber of Civil Engineers, the Croatian Chamber of Mechanical Engineers, the Croatian Chamber of Architects and the Croatian Chamber of Electrical Engineers.

Contact:

Giovanni COLLOT
gcollot@cencenelec.eu

Članovi Hrvatskog zavoda za norme

Objavljujemo popis redovitih članova i članova promatrača HZN-a po vrstama pravnih odnosno fizičkih osoba za koje je Upravno vijeće donijelo odluku u srpnju 2023. godine.

Tablica – Članovi Hrvatskog zavoda za norme

Vrsta članstva, vrsta pravne ili fizičke osobe	2023-07-27
Članovi promatrači	
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	6
Fizičke osobe	0
Ukupno članova promatrača	6
Redoviti članovi	
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	151
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – javne ustanove	17
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – HGK, HOK, HUP	1
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovne komore i udruženja registrirana u Sudskom registru	6
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovna društva i udruge osnovane prema Zakonu o udrugama i registrirane u Registru udruga	8
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – osnovne i srednje škole	2
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – visokoškolske ustanove	22
Fizičke osobe – pojedinci	18
Fizičke osobe – obrtnici	1
Tijela državne uprave	25
Ukupno redovitih članova	251
Ukupno članova HZN-a	257

Odluke Upravnog vijeća vezane za članstvo u HZN-u

NOVI ČLANOVI

Prihvaćaju se prijave za članstvo u Hrvatskom zavodu za norme pristigle u vremenskom razdoblju od 28. travnja 2023. do 26. srpnja 2023. godine.

Pravna/fizička osoba	Vrsta članstva	Mjesto
SVEUČILIŠTE U RIJECI, POMORSKI FAKULTET	Redovito	Rijeka
ORQA d.o.o.	Redovito	Osijek
KONTROLTEST INTERNATIONAL d.o.o.	Redovito	Zagreb
DAMIR BALAŠKO	Redovito	Zagreb
PRIMUS ING d.o.o.	Redovito	Sesvete

PRESTANAK ČLANSTVA

Donosi se Odluka o prestanku članstva u Hrvatskom zavodu za norme na vlastiti zahtjev člana pristigle u vremenskom razdoblju od 28. travnja 2023. do 26. srpnja 2023. godine.

Pravna/fizička osoba	Vrsta članstva	Mjesto
ODIEMAX INŽENJERING d.o.o.	Redovito	Zagreb
JAM BUCKET d.o.o.	Redovito	Zagreb

Donosi se Odluka o prestanku članstva u Hrvatskom zavodu za norme zbog prestanka postojanja pravne osobe.

Pravna/fizička osoba	Vrsta članstva	Mjesto
BAL-ING, vl. Damir Balaško	Redovito	Zagreb

Kako članstvom u HZN-u pridonijeti pripremi hrvatskih norma?

Svi zainteresirani predstavnici mjerodavnih tijela državne uprave, proizvođača, ispitnih i potvrđenih institucija, razvojnih, obrazovnih i znanstvenih ustanova, gospodarskih i obrtničkih komora, stručnih udruženja, udruga potrošača okupljeni u tehničkim odborima u HZN-u konsenzusom odlučuju o tehničkim pitanjima i predlažu prihvaćanje norma u hrvatsku normizaciju.

Pozivaju se svi zainteresirani da se uključe u članstvo HZN-a, da daju doprinos razvoju hrvatske normizacije te da promiču dragovoljnu primjenu norma u Republici Hrvatskoj.

Više o članstvu u Hrvatskom zavodu za norme možete pronaći na [našoj mrežnoj stranici](#).

Godišnja skupština ISO-a 2023.

Register today to explore how standards can help address the most pressing challenges facing our planet.

ISO Annual Meeting 2023
18-22 Sept
Brisbane

In-person and online
interactive sessions!
→ Register now!

annualmeeting.iso.org
#ISOannualmeeting

Ubrzo se održava Godišnja skupština ISO-a. Požurite s registracijom! Registracijom ćete dobiti pristup informacijama o mjestu održavanja, postupcima podnošenja zahtjeva za vizu i mogućnostima hotelskog smještaja te novosti e-poštom. Imat ćete i priliku povezati se s drugim sudionicima. Radujemo se što ćemo vas pozdraviti na Godišnjoj skupštini ISO-a 2023. i omogućiti vam ugodan boravak i uspješno sudjelovanje.

Za sve novosti pratite #ISOannualmeeting!

Pridružite se Godišnjoj skupštini 2023.

Godišnja skupština ISO-a 2023. održat će se od 18. do 22. rujna u Brisbaneu u Australiji. Ovogodišnja skupština pruža jedinstvenu priliku za pravovremenu raspravu o novim trendovima i izazovima povezanim s međunarodnim normama i njihovom ulogom u ostvarenju globalnog programa održivog razvoja.

Program ukratko

Jednotjedni program oblikovan je u okviru teme „Ispunjavanje globalnih potreba” i donosi inspirativan niz okruglih stolova i radionica, koji se održavaju virtualnim putem, uživo ili u hibridnom obliku. Otvoren je za sve koji žele sudjelovati u dijalogu okrenutom budućnosti o tome kako norme mogu pomoći u rješavanju gorućih izazova s kojima se naš planet suočava.

Program u nastavku prikazan je po vašem lokalnom vremenu. Za sudionike koji nam se pridružuju u Brisbaneu, sjednice uživo održavat će se od 9:00 do 18:00 sati po australskom istočnom standardnom vremenu. Sada je dostupan cijeli program. Registrirajte se odmah kako biste mogli isplanirati tjedan i prijaviti se na sve sjednice koje vas zanimaju.

ISO Annual Meeting

Brisbane, 18-22 September 2023

Chantal Guay

CEO
Standards Council of
Canada

Stela Solar

Director
National AI Centre, CSIRO

Ian Opperman

*Professor & Director of the
UNSW Allens Hub for
Technology, Law and
Innovation*

Nicolas Lockhart

*Partner and Fellow of WTI
of the University of Bern
Sidley Austin LLP*

Neal Robert

Founder
Bem Builders

Shiulie Ghosh

International Journalist
Aero Production Ltd.

#ISOannualmeeting

Povežite se s kolegama

Na Godišnjoj skupštini ISO-a imat ćete priliku povezati se s kolegama iz cijelog svijeta s kojima dijelite interese. Među njima su čelnici i stručnjaci iz zajednice ISO-a, civilnog društva, međunarodnih organizacija i privatnog sektora, kao i tvorcii politike, predstavnici znanstvene javnosti i mladi stručnjaci. Prije konferencije moći ćete rezervirati bilateralne sastanke kako biste najbolje iskoristili vrijeme provedeno u Brisbaneu.

Registrirajte se odmah i počnite se povezivati!

Glavna skupština ISO-a

Tijekom Godišnje skupštine ISO-a u četvrtak, 21. rujna zasjedat će 45. Glavna skupština ISO-a. Glavna skupština najviše je upravljačko tijelo ISO-a i okuplja ključne donositelje odluka iz redova naših članova iz cijelog svijeta s ciljem oblikovanja budućnosti organizacije.

Naše putovanje prema održivosti

ISO je predan uključivanju najbolje prakse održivosti u srž svojih godišnjih skupština. Svjesni smo da pri organiziranju godišnjih skupština ISO-a moramo posebno voditi brigu i o tome da se one planiraju i održavaju na održiv način. To podrazumijeva poduzimanje mjera za smanjenje našeg utjecaja na okoliš, povećanje društvenih koristi i doprinos dobrobiti lokalnih zajednica i dionika.

Među ostalim čimbenicima održivosti u obzir ćemo uzeti načela rada, uključivost, poštovanje raznolikosti i zaštitu okoliša.

Registrirajte se odmah i saznajte više o našem putovanju prema održivosti.

Mjesto događaja

Godišnja skupština ISO-a 2023. održat će se u Kongresnom i izložbenom centru u Brisbaneu (BCEC), futurističkom mjestu koje je poznato kao svjetski predvodnik u održivosti manifestacija.

Napominjemo da su prostori pristupačni za invalidska kolica i da su psi pomagači dobrodošli. Saznajte više o [mogućnostima pristupačnosti u BCEC-u](#).

Registrirajte se odmah kako biste pristupili praktičnim informacijama (uključujući pojedinosti o zahtjevima za vizu i smještaju).

Za opće upite i podršku povezane s Godišnjom skupštinom ISO-a 2023., molimo pošaljite poruku e-pošte na: AM23@iso.org

TRENDVI U NORMAMA

[NOVO] ZGRADNJA ZELENJE SUTRAŠNJICE - Sveobuhvatni vodič o reflektirajućoj izolaciji

ISO 22097:2023

Thermal insulation for buildings – Reflective insulation products – Determination of thermal performance

[Pretpregled](#)

Dokumentom se opisuje skup postupaka za primjenu postojećih normiranih CEN-ovih odnosno ISO-ovih metoda ispitivanja i izračuna za određivanje toplinskih svojstava reflektirajućih izolacijskih proizvoda. Dokument ne zamjenjuje nego nadopunjuje postojeće CEN-ove ili ISO-ove metode ispitivanja.

Dokument se primjenjuje na svaki proizvod za toplinsku izolaciju kod kojeg se dio iskazanih toplinskih svojstava temelji na prisutnosti jedne ili više reflektirajućih površina ili površina s niskom emisijom i eventualno pripadajućeg praznog prostora. Dokumentom se ne zamjenjuju postojeći postupci za utvrđivanje toplinskih svojstava proizvoda koja su već obuhvaćena nekom postojećom usklađenom normom za proizvod ako njihova iskazana vrijednost kod tih proizvoda ne uključuje tvrdnje koje se mogu povezati s emisivnošću obloge. U njemu se ne navodi, niti se može navesti, vrijednost u uporabi ili projektirana vrijednost toplinskih svojstava, ali se daju normirani podaci iz kojih se ona mogu utvrditi.

[Opće informacije](#)

Status: objavljeno	Datum objave: lipanj 2023.
Izdanje: 1.	Broj stranica: 30
Tehnički odbor: ISO/TC 163/SC 3, <i>Thermal insulation products, components and systems</i>	
ICS: 91.120.10 Toplinska izolacija zgrada	

[NOVO] BOLJE ZDRAVLJE NA TEMELJU PODATAKA - Kako dati zamah personaliziranoj medicini pomoću računalnih modela

ISO/TS 9491-1:2023

Biotechnology – Predictive computational models in personalized medicine research – Part 1: Constructing, verifying and validating models

[Pretpregled](#)

U dokumentu se navode zahtjevi i preporuke za projektiranje, razvoj i uspostavu prediktivnih računalnih modela za potrebe istraživanja u području personalizirane medicine. Bavi se postavljanjem, formatiranjem, validacijom, simuliranjem, pohranjivanjem i dijeljenjem računalnih modela, koji se upotrebljavaju u personaliziranoj medicini. Obrađuju se i zahtjevi i preporuke za podatke koji su potrebni za izradu ili validaciju tih modela. To uključuje pravila za formatiranje, opis, anotiranje, interoperabilnost, integraciju i izvor podataka te pristup podacima.

Dokument se ne primjenjuje na računalne modele koji se primjenjuju u kliničke, dijagnostičke ili terapijske svrhe.

[Opće informacije](#)

Status: objavljeno	Datum objave: lipanj 2023.
Izdanje: 1.	Broj stranica: 31
Tehnički odbor: ISO/TC 276, <i>Biotechnology</i>	
ICS: 07.080 Biologija. Botanika. Zoologija	

Making lives
easier, safer
and *better*.

[NOVO] BEZ UVIJANJA - Zašto je najbolji jednostavan jezik

ISO 24495-1:2023

Plain language – Part 1: Governing principles and guidelines

Pretpregled

Dokumentom se utvrđuju načela i smjernice za pisanje dokumenata jednostavnim jezikom.

U smjernicama se navodi kako se tumače i primjenjuju osnovna načela jednostavnog jezika.

Dokument je namijenjen svima koji sastavljaju dokumente ili pomažu pri tome. Jednostavan jezik ima najširu primjenu u dokumentima namijenjenim širokoj javnosti. Međutim, primjenjiv je i na tehničke tekstove, zakonodavne tekstove i tekstove pisane kontroliranim jezikom, tj. jezikom s utvrđenim uskim gramatičkim pravilima i leksikom.

Primjenjuje se na većinu pisanih jezika, ali sadrži primjere samo na engleskom.

Iako obuhvaća bitne elemente jednostavnog jezika, ima određena namjerna ograničenja, kako slijedi:

— Ne obuhvaća sve vrste komunikacije. Primjenjuje se samo na tiskane i digitalne informacije koje su većim dijelom u obliku teksta.

NAPOMENA 1: Međutim, dokument može biti koristan i autorima drugih vrsta objava, kao što su podcasti i videozapisi.

— Ne uključuje postojeće tehničke smjernice o pristupačnosti i digitalnim dokumentima, ali se može na njih primijeniti.

NAPOMENA 2: Za smjernice o pristupačnosti autori digitalnih dokumenata mogu uzeti u obzir Smjernice o pristupačnosti internetskog sadržaja i EN 301 549.

Opće informacije

Status: objavljeno

Datum objave: lipanj 2023.

Izdanje: 1.

Broj stranica: 14

Tehnički odbor: ISO/TC 37, *Language and terminology*

ICS: 01.140.10 Pisanje i transliteracija

Izvor: *Međunarodna organizacija za normizaciju (ISO)*
(priredila: Sandra Knežević; prijevod: Tatjana Majić)

Godišnji izvještaj ISO-a

2022. godina – pregled

← Annual reports

2022 in review

Jednostavna tehnička rješenja za složene ljudske probleme

U 2022. godini radili smo očekivano: tražili rješenja za najhitnije izazove planeta, radili na ambicioznoj desetogodišnjoj strategiji i u to uključili svakoga našeg člana.

Saznajte kako smo to postigli kroz glavne događaje godine, koja je bila usredotočena na suradnju, zajednicu i zaštitu klime.

Pogledajte:

[Zajednička poruka predsjednika i glavnog tajnika ISO-a](#)

[ISO u brojkama](#)

[Glavni događaji](#)

[Financije](#)

[Glavni dužnosnici](#)

Izvor: Međunarodna organizacija za normizaciju (ISO)
(priredila: Sandra Knežević; prijevod: Tatjana Majić)

IEC može pomoći u postizanju znatnog ublažavanja klimatskih promjena

1. lipnja 2023., Matt Doherty, direktor GIF-a, IEC

David Malpass, predsjednik Grupacije Svjetske banke, istaknuo je ključnu ulogu „normi, verifikacije i normizacije” u postizanju znatnog ublažavanja klimatskih promjena. U IEC-u u potpunosti dijelimo njegovu viziju i vjerujemo da su zajednički napori neophodni za suočavanje s izazovima klimatskih promjena.

David Malpass naglasio je potrebu za mjerljivim i trajnim smanjenjima emisija stakleničkih plinova, koje se mogu postići dogovorenim mjernim etalonima i pouzdanim postupcima verifikacije. U potpunosti se slažemo s njim. IEC predvodi razvoj zajedničkog jezika za ocjenjivanje i verifikaciju inicijativa povezanih s klimom. Nastoji izgraditi povjerenje javnih i privatnih ulagača, ali i osigurati da projekti imaju opipljiv i provjerljiv učinak na smanjenje emisija.

Naprimjer, IEC-ovi stručnjaci za ocjenu sukladnosti razvili su sustav za verifikaciju ugljikova otiska kojim se osigurava neovisna provjera upotrebljavaju li poduzeća ispravan postupak, metodologiju i registre za izračun ugljikova otiska proizvoda. Osim toga, radimo na postupku mjerenja i certificiranja ugljikova otiska sustava i opreme tijekom njihova čitavoga životnog vijeka.

Normizacija je još jedan vid koji je David Malpass istaknuo. IEC je već odavno prepoznao mogućnosti normizacije u poticanju učinkovitosti, interoperabilnosti i skalabilnosti. Postupcima utemeljenim na konsenzusu i uključivanjem dionika iz cijelog svijeta razvijamo norme koji omogućuju replikaciju uspješnih projekata i stvaraju čvrste temelje za široko prihvaćanje.

IEC-ov fond *Global Impact Fund* (GIF) promiče IEC-ovu viziju „sigurnijeg i učinkovitijeg svijeta” i dokazuje katalitički učinak međunarodnih normi i sustava ocjene sukladnosti u rješavanju mnogih današnjih društvenih, gospodarskih i problema povezanih s okolišem te osiguravanju pozitivnog utjecaja tehnologije na društvo. Upravo počinje provedba prvog projekta GIF-a „Poticanje

inovacija za kružne modele u Africi – pretvaranje akumulatorskog e-otpada u e-resurse”. Putem GIF-a i njegovih projekata, IEC želi povećati opću ambiciju u pogledu vrijednosti koju međunarodne norme i ocjena sukladnosti mogu donijeti planovima razvoja.

U svom blogu David Malpass ističe i važnost privlačenja više privilegiranih resursa za globalna javna dobra. U tome značajnu ulogu ima IEC-ov program za pridružene članove. Proširujući naš doseg na zemlje u razvoju, pružamo im pristup međunarodnim normama IEC-a i znanju međunarodnih stručnjaka, osnažujući ih za sudjelovanje u svjetskoj borbi protiv klimatskih promjena. Tim programom nastojimo povećati znanje o normama te olakšati njihovo prihvaćanje i primjenu u tim zemljama, u konačnici potičući održivi razvoj.

IEC-ove norme i ocjena sukladnosti imaju ključnu ulogu u klimatskoj politici. Moramo nastaviti surađivati koristeći se svojim stručnim znanjem kako bismo se suočili s gorućim izazovima koje donose klimatske promjene. Međunarodna suradnja može povećati mogućnosti koje pružaju normizacija i verifikacija u stvaranju održive i otporne budućnosti za sve.

S obzirom da je ključni cilj razvoja i reforme arhitekture financiranja razvoja pomoći svijetu da odgovori na sadašnje i buduće krize te da se ovog lipnja u Parizu održava međunarodni sastanak na vrhu o novome globalnom sporazumu o financiranju (*New Global Financing Pact*), predviđamo buduću suradnju s nizom partnera, uključujući multilateralne razvojne banke, kako bismo se odlučno suočili s izazovima u okviru mandata IEC-a, koji obuhvaćaju pristup energiji, obnovljivu energiju, klimatske promjene i ugljičnu neutralnost.

Izvor: *Međunarodno elektrotehničko povjerenstvo (IEC)*
(priredio: Ivo Andreis; prijevod: Tatjana Majić)

Otkrijte novi, u potpunosti digitalni godišnji izvještaj CEN-a i CENELEC-a za 2022. godinu!

Godišnji izvještaj CEN-a i CENELEC-a za 2022. godinu dostupan je u novom, potpuno digitalnom dizajnu..

Annual Report 2022

Godina 2022. bila je ključna za CEN i CENELEC. Naša se zajednica aktivno i predano uključila u odvažne korake Europe prema većoj otpornosti i njezinu predanost zajedničkim vrijednostima. Prepoznata je i ojačana strateška uloga normizacije i brze promjene geopolitičkog okruženja narušile su uvriježene pretpostavke i ponašanja, ali i potaknule dosad neviđenu brzinu promjena.

U **Godišnjem izvještaju** prikazani su glavni događaji koji su obilježili tu važnu i stratešku godinu za naše dvije organizacije.

Novi, potpuno digitalni format Izvještaja omogućuje pristupačnost i bolje iskustvo te odražava usmjerenost CEN-a i CENELEC-a na budućnost.

O napornom radu i predanosti zajednice CEN-a i CENELEC-a svjedoči ponajprije sljedeće:

- potpora koju europske norme daju prioritetima politike EU-a u okviru dvostruke zelene i digitalne tranzicije te ciljevima održiva razvoja;

- nastavak provedbe zajedničke **Strategije CEN-a i CENELEC-a do 2030. godine**;
- potpora izradi **nove strategije europske normizacije**;
- naši stalni naponi da naš normizacijski sustav učinimo uključivijim i otvorenijim za svijet kako bismo bolje ispunili potrebe gospodarstva i društva.

Priznavanjem tih i mnogih drugih uspjeha odaje se priznanje naporima naših članova, partnera, dionika i suradnika diljem Europe. Oni su primjer snage europskoga normizacijskog sustava, koja omogućuje CEN-u i CENELEC-u da gledaju u budućnost s optimizmom.

Novi Godišnji izvještaj CEN-a i CENELEC-a za 2022. godinu

Izvor: **CEN/CENELEC**
(priredila: Sandra Knežević; prijevod: Tatjana Majić)

Odgovor CEN-a i CENELEC-a na prijedlog europskog akta o kritičnim sirovinama

CEN i CENELEC pozdravljaju *Prijedlog europskog akta o kritičnim sirovinama* Europske komisije, koji je objavljen 16. ožujka 2023.

Cilj je povećanje kapaciteta EU-a za praćenje i jačanje vrijednosnog lanca EU-a (utvrđivanjem projekata u području mineralnih resursa i sirovina u strateškom interesu EU-a, uz snažnu zaštitu okoliša) i vanjske politike EU-a koja se odnosi na kritične sirovine. Europski akt o kritičnim sirovinama uključuje nekoliko upućivanja na primjenu europskih normi i u njemu se navodi kako se uspostavlja odnos s međunarodnim normama te koja se sredstva mogu dodijeliti za potporu normizacijskim aktivnostima.

Preuzmite dokument o stajalištu

U dokumentu o stajalištu CEN i CENELEC žele:

- potaknuti Europsku komisiju da potiče normizacijske aktivnosti u području kritičnih sirovina i surađuje sa CEN-om i CENELEC-om na razvoju europskih normi u tom području;
- dogovoriti zajednički akcijski plan kojim se podupiru potrebne normizacijske aktivnosti, osobito s obzirom na međunarodne norme;
- potaknuti povećanje broja zaposlenih koje će Europska komisija uključiti u provedbu europskog akta o kritičnim sirovinama;
- dati informacije o tekućim normizacijskim aktivnostima;
- uspostaviti vezu između kritičnih sirovina kao prioritetne teme Foruma na visokoj razini i europskog akta o kritičnim sirovinama;
- zatražiti da harmonizirane norme budu osnova za tehničke specifikacije, a delegirani akti ostanu zamjensko rješenje.

Izvor: CEN/CENELEC
(priredila: Sandra Knežević; prijevod: Tatjana Majić)

PRIOPĆENJE ZA TISAK

Bruxelles/Madrid – 3. srpnja 2023.

CEN i CENELEC pozdravljaju španjolsko predsjedništvo i njegove ambicije u izgradnji Europe bliže građanima

Normizacija ima ključnu ulogu u uspjehu jedinstvenog tržišta i doprinosu širim ciljevima politike EU-a kao što je dvostruka tranzicija. CEN, CENELEC i njihov španjolski član *Asociación Española de Normalización (UNE)* pozdravljaju španjolsko predsjedanje Vijećem Europske unije i s nestrpljenjem očekuju priliku za suradnju u izgradnji zelene, otporne i konkurentne Europe.

Španjolsko predsjedanje Vijećem Europske unije pod sloganom „Europa, bliže” počinje 1. srpnja i završava u prosincu 2023. godine. Španjolsko predsjedništvo želi ojačati rad Vijeća Europske unije na važnim temama kao što su ponovna industrijalizacija, klimatska kriza, gospodarsko upravljanje, socijalna politika i europsko jedinstvo.

Kao dvije službeno priznate europske normizacijske organizacije, CEN i CENELEC, zajedno sa svojim španjolskim članom UNE, sa zanimanjem iščekuju prilike koje će donijeti novo predsjedništvo u isticanju važnosti normizacije i potpori ciljevima španjolskog predsjedništva.

Preuzmite izvorni tekst priopćenja za tisak na engleskom

Izvor: CEN/CENELEC
(priređila: Sandra Knežević; prijevod: Tatjana Majić)

PRIOPĆENJE ZA TISAK

Bruxelles/Madrid – 19. srpnja 2023..

Riccardo Lama izabran za predsjednika CENELEC-a

CENELEC, Europski odbor za elektrotehničku normizaciju, i njegov član CEI, talijanski elektrotehnički odbor, sa zadovoljstvom čestitaju gospodinu Riccardo Lami na izboru za predsjednika CENELEC-a.

Riccardo Lama izabran je na mandat od tri godine (2025. - 2027.) na Općoj skupštini CENELEC-a, koja je održana u Beogradu u Srbiji 22. lipnja. Njegov mandat izabranog predsjednika službeno počinje 1. siječnja 2024. godine. Do službene predaje posla u siječnju 2025. godine, Riccardo Lama radit će uz sadašnjeg predsjednika CENELEC-a, Wolfganga Niedziellu i CENELEC-ovo osoblje. Svrha je tog procesa osigurati neprekidnost u prijelaznom razdoblju, u ključnom trenutku za razvoj europskoga normizacijskog sustava.

Kao inženjer elektrotehnike, Riccardo Lama ima više od 35 godina iskustva u elektroprivredi. Radom u Enelu, talijanskoj nacionalnoj elektroenergetskoj tvrtki i jednom od europskih vođa u sektoru, izgradio je opsežno i raznoliko stručno znanje koje obuhvaća i inženjersku i rukovodeću ulogu.

Uz to ima i dugogodišnje iskustvo u normizaciji. Od 2005. godine radi u tehničkim odborima na nacionalnoj razini u mnogim strateškim sektorima povezanim s elektrotehnikom i distribucijom energije na razini EU-a, kao što su ekološki dizajn, mrežna pravila, priključci na električnu mrežu i zeleni vodik. Od 2019. godine predsjednik je CEI-ja i vodi ga kroz važne transformacije i diverzifikaciju poslovnih modela.

Izbor Riccarda Lame događa se u trenutku tranzicije europske normizacije, nakon što je prošle godine Europska komisija objavila novu strategiju, kojom je normizacija dobila važnu ulogu u potpori ostvarenju političkih prioriteta. Zbog toga se Riccardo Lama u izbornom govoru obvezao na suradnju s partnerima na europskoj i međunarodnoj razini kako bi se maksimalno povećala sposobnost elektrotehničke normizacije za rješavanje postojećih izazova.

Riccardo Lama primijetio je: „U trenutačnim nastojanjima da se ostvari dvostruka digitalna i zelena tranzicija ključna je elektrifikacija: to je jedan od najučinkovitijih alata za izgradnju ugljično neutralnog, učinkovitog i održivog društvenog i gospodarskog modela za Europu. Kao glavna organizacija odgovorna za normizaciju u elektrotehničkom sektoru u Europi, CENELEC ima središnju ulogu u ostvarenju tih ambicija. Kao predsjednik CENELEC-a usredotočit ću se na iskorištavanje mogućnosti normi u potpori zakonodavstvu EU-a u tranziciji, u potpunosti se nadopunjujući s međunarodnom normizacijom i IEC-om.”

Izvor: CEN/CENELEC
(priredila: Sandra Knežević; prijevod: Tatjana Majić)

KPI-jevi za održivu infrastrukturu IKT-a

Infrastruktura IKT-a, uključujući mrežnu infrastrukturu i informacijsku infrastrukturu, odgovorna je za više od 35 % svjetske potrošnje energije digitalne tehnologije i 2 % svjetskih emisija CO₂. Kako bi se operaterima pomoglo da napreduju u smanjenju utjecaja na okoliš, ETSI je objavio nekoliko globalnih ključnih pokazatelja uspješnosti (KPI-jevi).

Što su globalni KPI-jevi?

ETSI-jev odbor ATTM (pristup (access), terminalna oprema, prijenos (transmission), multipleksiranje) bavi se normizacijom održive infrastrukture IKT-a i implementacije održivih rješenja IKT-a. Njegova radna skupina za pametne zajednice blisko surađuje s radnim skupinama za SmartM2M i oneM2M na uvođenju održivih rješenja kojima se omogućuje stvarna interoperabilnost pametnih mreža.

ETSI ATTM prihvatio je skup normi za telekomunikacijske operatore (niz ES 205 200) i za primjenu na razini Europe (niz EN 305 200), kojima se definiraju globalni KPI-jevi i upute za korisnike (niz TS 105 200). Ti KPI-jevi temelje

se na godišnjemu glavnom pokazatelju (npr. godišnjoj energetske učinkovitosti ili intenzitetu ugljika) povezanom s pruženom uslugom (energija IKT-a za lokacije IKT-a, podaci razmijenjeni za mrežu) u kombinaciji s nekoliko ponderiranih bonusa. Odražavaju usklađenost mreže ili skupine lokacija IKT-a s korisnički definiranim politikom održivosti kojom se utvrđuje ponderiranje bonusa.

Razmatraju se svi izvori energije koji omogućuju rad IKT-a (npr. oprema IKT-a, infrastruktura za hlađenje, napajanje, sigurnost i zaštitu) iz raznih izvora (npr. elektroenergetska mreža, gradska toplana, dizelsko gorivo, kogeneracija), uključujući obnovljive izvore energije. KPI-ovi se iskazuju kao godišnja potrošnja energije na lokaciji i razred koji predstavlja raspon vrijednosti pokazatelja uspješnosti. Kad se primjenjuje na skupine lokacija, taj je pokazatelj ponderirani prosjek razreda.

Za zeleniji rad IKT-a

Bonusi odražavaju posebne mjere lokalnih operatera. Odnose se na uporabu obnovljivih izvora energije i ponovnu uporabu energije za KPI-jeve za DCEM (vidi sliku 1) te uporabu lokalnih niskougljičnih oblika energija i ponovnu uporabu topline na susjednim lokacijama za KPI-jeve za DCCM (vidi sliku 2).

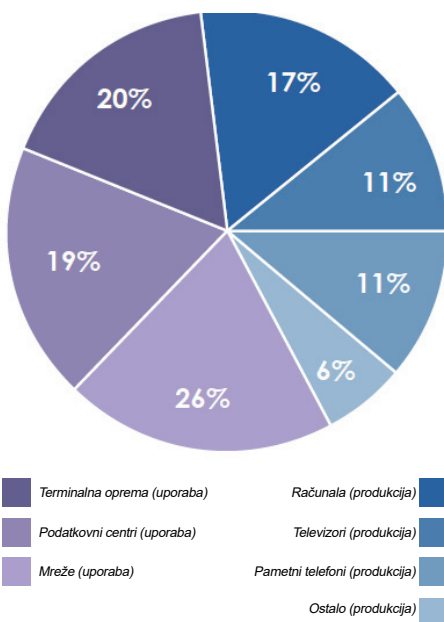
U bonusima se uzima u obzir samo energija iz obnovljivih izvora, proizvedena lokalno i energija koja dolazi iz namjenske elektrane putem elektroenergetske mreže, čime se omogućuje razlikovanje mjera stvarne implementacije od financijskih mjera i mjera delegiranih proizvođačima.

DC _{EM} Class	KWh/KWh	
	≥	<
A		1,00
B	1,00	1,40
C	1,40	1,70
D	1,70	1,90
E	1,90	2,10
F	2,10	2,30
G	2,30	

Slika 1 - Primjer razreda DC_{EM} za lokacije IKT-a

DC _{CM} Class	g/kWh	
	≥	<
A		40
B	40	100
C	100	180
D	180	280
E	280	400
F	400	540
G	540	

Slika 2 - Primjer razreda DC_{CM} za lokacije IKT-a

Distribucija potrošnje energije digitalnih tehnologija za produkciju (45 %) i upotrebu (55 %) u 2017. godini (Izvor: Lean ICT, The Shift Project 2018)

Što se tiče proizvedene energije, ona se može ponovno iskoristiti na susjednim lokacijama. Bonusi uključuju i poticaj za uporabu lokalnih izvora energije kao izvora energije s niskim emisijama ugljika.

ETSI-jeve norme slične su normama koje su definirane u projektu *Shift* za emisije stakleničkih plinova u okviru inicijative za nultu neto stopu emisija jer se jasno razlikuju nastojanja usmjerena na smanjenje vlastitoga fosilnog otiska od nastojanja za smanjenje tuđeg otiska.

Pomoću tih KPI-jeva zajednice i gospodarstvo mogu obrazložiti svoje rezultate u pogledu održivosti u odnosu na vrijeme, s ciljem održivijeg planeta

■ Olivier Bouffant,
*potpredsjednik tehničkog odbora
ATTM (Access, Terminals,
Transmission, Multiplexing) za
ETSI*

■ Guillaume Gérard,
član tehničkog odbora ATTM

Izvor: ETSI
priredila: Alica Glavaš
prijevod: Tatjana Majić